

Tweede fase BIOVEEM gestart!

Matteo de Visser en Carel de Vries

De veehouders kwamen onder andere met een nestbeschermers, een voederbietenzaadje en een zakje löss. De onderzoekers brachten een stukgelezen boek, een rolmaat en 'appels en peren' mee... Op 20 september jl. maakten veehouders en onderzoekers van BIOVEEM kennis met elkaar. Ze stelden zich aan elkaar voor aan de hand van een voorwerp uit de eigen dagelijkse praktijk. Dat leverde een bonte verzameling voorwerpen en verhalen op. En een open sfeer voor het presenteren van bedrijfsdoelstellingen, -prestaties en -knelpunten.

BIOVEEM staat voor biologische veehouderij en management. Dit project is opgezet door het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV) samen met het Louis Bolk Instituut (LBI) in Driebergen. De eerste fase van BIOVEEM liep van 1997 tot 2001. Daaraan deden 10 biologische bedrijven mee. Vorige jaar is daarvan een uitgebreide tussenrapportage verschenen in de vorm van een PV-publicatie (nr. 144). Momenteel werken we aan het eindrapport. En er komen nog enkele artikelen over de resultaten van de eerste fase van BIOVEEM in praktijkonderzoek.

De tweede fase van het BIOVEEM project loopt van 2001 tot 2005. Bij de initiatiefnemers is nu ook DLV Adviesgroep aangesloten. De 17 deelnemende veehouders wonen verspreid over negen provincies. Alleen Groningen, Drenthe en Flevoland ontbreken. Deze 17 veehouders vormen een zeer gevarieerde groep en hebben maar twee gemeenschappelijke kenmerken: biologisch en innovatief. Drie veehouders nemen al vanaf het begin deel aan BIOVEEM. Na de inventarisatie zullen de deelnemende bedrijven nader worden voorgesteld, o.a. in een startbijeenkomst volgend voorjaar.

Aan BIOVEEM werken ook een aantal andere organisaties mee: Plant Research International (PRI), Landbouw Economisch Instituut (LEI), Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid (ID), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) en de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD). BIOVEEM wordt dus breed gedragen.

Van monitoring naar verdieping

De opzet van de tweede fase van BIOVEEM wijkt nogal af van die in de eerste fase. Toen was er op alle terreinen van het bedrijf veel monitoring om een goed beeld te krijgen van het gehele bedrijf. Op alle bedrijven werd nagenoeg hetzelfde

type gegevens verzameld.

Nu zoomen we in op specifieke bedrijfsonderdelen. We zijn veel meer gericht op vernieuwing van onderdelen van het veehouderijbedrijf en het oplossen van door veehouders ervaren knelpunten. De veehouders geven aan in welke onderzoeksthema's (zie onder) ze speciaal geïnteresseerd zijn en welke onderdelen ze graag samen met onderzoekers zouden willen uitdiepen. Dat kunnen aspecten zijn waarmee ze anderen willen laten zien hoe het kan, aspecten waarmee ze nog niet goed weten hoe ze daar in de toekomst mee om zullen gaan of aspecten van het bedrijf die nu niet goed lopen. In alle gevallen wordt door extra aandacht en mogelijk experimenten gepoogd de resultaten van die bedrijfsonderdelen goed in kaart te brengen.

Zeven thema's

Het onderzoek is opgedeeld in thema's. Hieronder volgt een korte toelichting van de verschillende thema's. Voor diverse thema's geldt dat inhoudelijke afstemming plaatsvindt met onderzoek op Aver Heino en onderzoek in andere projecten.

1. Bedrijfsontwikkeling en bedrijfskwaliteit

Dit is de "moeder" van de andere thema's. Veehouder en onderzoekers bespreken welke bedrijfsonderdelen versterking nodig hebben. Goed renderende biologische melkveehouderij vraagt een goede functionerend agro-ecosysteem en dus een goede afstemming tussen bedrijfsonderdelen.

2. Bedrijfseconomie

In dit thema gaat het om het verwerven van inzicht in de opbouw van de kostprijs van biologische melk. Vergelijking van de kostprijs van melk op verschillende bedrijven draagt daar veel aan bij. Daarnaast worden strategische bedrijfsplannen opgesteld, waarin kostenverlaging een belangrijk middel is.

3. Bemesting, bodemvruchtbaarheid en vruchtwisseling

Het ontwikkelen van een biologisch bemestingsadvies is de centrale doelstelling in dit thema. Ook biologische veehouders houden bij de bemesting (organische mest en andere toegelaten meststoffen) rekening met de bemestingstoestand van de bodem en de nutriëntenbehoefte van het gewas. Daarnaast pogen we om de biologische bodemvruchtbaarheid meer in beeld te krijgen.

Onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring speelt in BIOVEEM een belangrijke rol.

4. Teelt gras en voedergewassen

De productiviteit en voerkwaliteit van grasklaver, met een laag N-bemestingsniveau, hangt nauw samen met het klaveraandeel. Op sommige bodemtypen doet klaver het grandioos en soms te goed. Op andere bodemtypen blijft het klaveraandeel steken op 20 % of lager en dat is onvoldoende. Daarom gaan we experimenten opzetten waarin we de concurrentiekracht van klaver t.o.v. gras onderzoeken.

5. Veevoeding

In de biologische melkveehouderij streeft men naar zelfvoorziening, zeker voor ruwvoer. Dat streven kan zeer verschillend ingevuld worden: de ene veehouder doet dit met alleen gras van beheersland, de andere met een zeer gevarieerd rantsoen, geproduceerd in een uitgekiend bouwplan, al of niet inclusief krachtvoerteelt. De afbraaksnelheid van ruwvoer, van belang voor de melkproductie op het basisrantsoen, en de relatie tussen rantsoensamenstelling en mestkwaliteit zijn belangrijke aandachtsvelden bij dit thema.

6. Diergezondheid en Welzijn

Uit een inventarisatie onder biologische melkveehouders en uit de resultaten van de eerste fase van BIOVEEM blijkt dat voor dit thema vooral uiergezondheid, benen en klauwen en

vruchtbaarheid aandacht moeten krijgen. In de groep geselecteerde veehouders is een breed scala van interesses en vernieuwende of alternatieve werkwijzen op dit terrein aanwezig.

7. Milieu

In dit thema gaat het vooral om stikstofuitspoeling. We willen weten in welke situaties en onder welke omstandigheden er teveel stikstof in het grond- en oppervlakte water terecht komt. Samen met veehouders gaan we trajecten uitstippelen om op risico-percelen de EU-streefwaarde voor grondwater kwaliteit te bereiken. De evaluatie van deze trajecten moet meer kennis opleveren om de N-verliezen uit biologische melkveehouderij te beperken.

Beoogde resultaten

In deze fase van het BIOVEEM-project kiezen we voor de grondige aanpak van een beperkt aantal subthema's, waar deelnemers belang bij hebben. Dit is een efficiënte methode voor het opruimen van knelpunten. Zoals in soortgelijke projecten, zal ook hier de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring een grote rol spelen. De projectleiding, veehouders en de onderzoekers staan voor de taak om de verworven kennis over te brengen naar alle biologische én gangbare melkveehouders in Nederland. 📄